

2017-07-20
S2017/04185/FS (delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag om uppföljning av reformen om kostnadsfria läkemedel för barn

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Socialstyrelsen, i samråd med, Folkhälsomyndigheten, Läkemedelsverket, Tandvårds- och läkemedelförmånsverket samt Sveriges Kommuner och Landsting att följa upp reformen om kostnadsfria läkemedel för barn.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 oktober 2019. En delredovisning av uppdraget ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 oktober 2018. Socialstyrelsen ska löpande hålla Regeringskansliet (Socialdepartementet) informerade om uppdraget. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Sedan 1 januari 2016 är läkemedel och andra varor som ingår i läkemedelsförmånerna och som förskrivs av bl.a. läkare och tandläkare kostnadsfria för barn, det vill säga personer under 18 år. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) har alla barn samma rättigheter, utan åtskillnad av något slag, vilket även bl.a. omfattar alla barns rätt till en god hälsa. Utgångspunkt för reformen är bl.a. att möjliggöra en vård på lika villkor oavsett barnfamiljers ekonomi och därigenom utjämna hälsoskillnader och se till att inga barn ska behöva avstå från läkemedelsbehandling av ekonomiska skäl.

Vid remittering av förslaget om kostnadsfria läkemedel för barn, Ds 2014:42, framkom farhågor om att reformen kunde medföra oönskade effekter och

regeringen aviserade därför i propositionen (prop. 2015/16:1 utg.omr. 9) att den avsåg att noga följa reformen för att tidigt kunna identifiera eventuella oönskade effekter.

Efter att reformen trätt i kraft har förmånskostnaderna för barns läkemedel ökat. Det finns flera orsaker till att kostnaderna ökar. En orsak är att egenavgiften tagits bort, vilket i sin tur kan ha möjliggjort för fler att hämta ut förskrivna läkemedel. En annan är den underliggande långsiktiga kostnadsutvecklingen för läkemedel. Det kan även finnas andra orsaker till kostnadsökningen. Under 2016 noterades även en ökning av försäljning av antibiotika för barn och unga. Mot denna bakgrund och med anledning av att det har gått 18 månader sedan reformen trädde i kraft ser regeringen nu att den bör följas upp.

Närmare om uppdraget

Socialstyrelsen ska följa upp reformen om kostnadsfria läkemedel utifrån huvudsyftet om att barn inte ska avstå läkemedelsbehandling av ekonomiska skäl. Även andra konsekvenser som reformen kan ha medfört ska ingå i uppföljningen, såsom förändrade förskrivningsmönster, uttag av läkemedel som sedan inte används samt förändringar i konsumtion av vård. Beräkningar av förmånskostnaderna för läkemedel och andra varor för barn före och efter reformen ska också redovisas. Vidare ska samspelet med övriga regelverk för läkemedel såsom nationella vaccinationsprogram och systemet för generiskt utbyte belysas. Slutligen ska allmänhetens kännedom och erfarenheter av reformen samt professionens erfarenheter, synpunkter och eventuellt ändrade arbetssätt till följd av reformen undersökas.

Uppföljningen ska inkludera samtliga grupper av barn som omfattas av reformen.

När så är relevant och möjligt ska uppdelning göras utifrån läkemedelsgrupper och patientgrupper samt utifrån ålder, socioekonomi, kön och region.

På regeringens vägnar

Anna Ekström

Linda Hindberg

Kopia till

Folkhälsomyndigheten

Läkemedelsverket

Sveriges Kommuner och Landsting

Socialutskottet

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket